

"Kendimizi şaşırtıcı bir dünyada bulmaktayız. Çevremizde gördüğümüz herşeyden bir anlam çıkarmak istiyor ve şu sorulan soruyoruz: Evrenin doğası nedir? Onun içindeki yerimiz ne, o ve biz nereden geldik? Evren niye boylar

İnsanlığın varoluşundan bu yana (ya da insanların düşünmeye başlamasından bu yana) filozoflar ve bilim adamları (fizikçiler) tüm insanların sorduğu, ya da en azından düşündüğü, yukarıdaki soruların yanıtlarını aramakla geçirmişler yaşamlarını. Galileo, Newton, Einstein gibi bilim adamları, çağlarında devrim sayılan kuramlar geliştirmişler bu soruları yanıtlayabilmek için ve kuramlarının doğruluğunu kanıtlamak (ya da öteki insanları kuramlarının doğruluğuna inandırabilmek için) değişik deneylerin ve gözlemlerin sonuçlarını öne sürmüşler. Ama her fizikçi kendinden önceki kuramı çürütmek için en az bir gözlem ya da deney sonucu bulmuş. Yani bu gün için, yukarıdaki soruların yanıtını doğru olarak verebilecek bir fizik kuramı yok.

Hawking de şöyle diyor bu konuda; "Günün birinde eksiksiz bir birleşik kuram bulursak, bu yalnızca bir kaç bilimci tarafından değil, genelinde herkes tarafından anlaşılabilir olmalı. İşte o zaman biz hepimiz, filozoflar, bilimciler ve sokaktaki adam, "Biz ve evren niçin varız?" sorusunu tartışabileceğiz. Hele bunu yanıtlayabilirsek, insan aklının en yüce zaferi olacak. Çünkü o zaman Tanrının aklından neler geçtiğini bileceğiz."

Stephen W. Hawking, şimdi Cambridge Üniversitesi'nde, Newton ve daha sonra P.A.M. Dirac'ın bulunduğu Lucasian Professor of Mathematics (Lukasgil matematik profesörü) makamında bulunmaktadır. Hawking, en büyük ve en küçüklerle (yani evren gibi sonsuz büyüklüklerle, parçacıklar gibi büyüklüğü bile ölçülemeyen küçüklüklerle) uğraşmakta, bunların hepsi için geçerli olabilecek fizik yasaları ya da bütün bunlar için geçerli olabilecek bir kuramlar zinciri ya da birleşik kuram geliştirmeye çalışmaktadır.

"ZAMANIN KISA TARİHİ"nde Hawking yazının başındaki alıntıda sorulan soruların yanıtlarını vermeye çalışan bütün filozof ve bilim adamlarının bu konudaki düşünce, gözlem ve kuramlarını "matematik kullanmadan, bilimsel eğitimi olmayanların da anlayabileceği bir biçimde açıklamış. Evren, uzay, zaman konusunda bugüne kadar bilinenleri ortaya koyduktan sonra bilinmeyen, soru olarak kalan konular ve bu soruların yanıtlanması için gerekli olanları da kolayca anlayabileceğimiz bir dille açıklamış.

Kitap, ne yalnızca fizikçilerin anlayabileceği bir kuramlar kitabı ne de "ayağı yere basmayan," yanıt verilemeyen sorulara "Tanrının işidir." deyip işin içinden çıkan bir felsefe kitabı. Hawking, fiziksel gerçekleri, bilinen ve bilinmeyenleri açıklarken, felsefe de yapmış. Belki, bugün felsefe de fizikçilere kaldı. "Felsefe'nin geriye kalan tek görevi, dillerin çözümünü yapmak (VWittgenstein)" ise, felsefeyi de, fizik kuramları ve bilinenlerden yararlanarak, bilinmeyenleri çözmeye uğraşan fizikçiler yapacaktır. Kitapta Tanrı, ya da Tanrı'nın görevlerinin ne olduğu üzerine düşüncelere de yer verilmekte Cari Sagan'ın önsözünde belirttiği gibi: "Aynı zamanda bu, Tanrı... yada belki de Tanrının yokluğu üzerine bir kitaptır. Tanrı sözcüğü geçmektedir bir çok yerinde....Hawking, Tanrı'nın düşüncesini anlamaya çalışmaktadır. Bu da uğraşın sonucunu en azından gelindiği kadarıyla, daha bir beklenmedik yapmaktadır: Uzayda kenan, zamanda başlangıcı ya da sonu ve Tanrı'nın yapacak hiç bir şeyi olmayan bir evren."

Bu kitabı okuduktan sonra, bugüne kadar kendi kendimize sordüğümüz bir çok sorunun yanıtını bulamadığımız gibi belki de birçok yeni soru eklemek zorunda kalıyoruz. Zaman ne zaman başladı, ne zaman bitecek? Zamanın doğası nedir? Neden geleceği değil de geçmişini anımsarız? Evrenin sonu olacak mı? Olacaksa nasıl bir son bekliyor bizi? Karşı madde nedir? Ve bunlar gibi, ilk bakışta saçma gelen belki de yüzlerce sorunun yanıtını düşünmeye zorluyor bizi. Hangi soru saçma, hangisi değil? Nasıl karar vereceğiz? Bütün insanları, dünyanın bir kaplumbağının sırtında olduğuna inandığı bir dönemde "dünya boşlukta duruyor" kuramı ne kadar saçma ise, yukarıdaki sorular da o kadar saçma bence. Stephen Hawking, herkesin anlayabileceği ve tartışabileceği bir kuramı henüz geliştirememiş belki ama bu kitabı ile, okuyan herkesin evren hakkında düşünmesini, ve dahası yukarıdaki "saçma" sorular üzerinde düşünmesini sağlayacaktır.

Kitabın dili, çevirenlerinde belirttiği gibi, "Türkçe'nin bilim dili, soyut düşünce dili olarak da geliştirilebileceğini" kanıtlayacak kadar yalın ve anlaşılabilir, (dizgi hatalarını ve matbaadan kaynaklanan hataları göz önüne almazsak), Hawking'in de amacına uygun olarak herkesin anlayabileceği bir dil kullanılmış. Türkçe'nin güzelliğini ve başka bir dilden (ister Fransızca, isterse Arapça-Farsça olsun) alıntı yapılmasına gerek duyulmayacak biçimde geliştirilebileceğini gösterdikleri için çevirmenlerine teşekkür etmemiz gerekir. Kitap, Milliyet yayımlarından, 240 sayfa. Cari Sagan'ın önsözüyle ve Dr. Sabit Say ile Murat Uraz'ın çevirileri ile yayımlanmış. Fiyatı 4.400 TL. Bence fiyatına karşın okunması gereken bir kitap.